

Strategická opatření pro posílení internacionalizace na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Vypracoval a předkládá:

prof. PaedDr. Pavel Doulík, Ph.D., prorektor pro vnější vztahy

Ústí nad Labem, září 2019

Aktualizace: srpen 2020

Zodpovědnost za realizaci: prorektor pro vnější vztahy, děkani

Schváleno poradou vedení dne 27. 8. 2019, 25. 8. 2020

Projednáno kolegiem rektora dne 1. 10. 2019, 6. 10. 2020

Preambule

V souladu s odst. 3 čl. 3 části II. Statutu UJEP patří podpora rozvoje internacionálního prostředí mezi základní poslání univerzity:

UJEP spolupracuje s domácími a zahraničními vysokými školami, vědeckými a výzkumnými institucemi a jinými právníckými osobami a vytváří podmínky pro účast členů Akademické obce UJEP (dále jen „akademická obec“) na této spolupráci.

Internacionalizací se mají na mysli všechny postupy, opatření a aktivity, které směřují k posílení mezinárodního rozměru univerzity v oblasti studia a tvůrčí¹ činnosti. Internacionalizace má svůj rozměr externí i interní. Jedná se zejména o následující aktivity:

- incoming a outgoing studentů a zaměstnanců v rámci různých programů, s důrazem na Erasmus+,
- nabídka studijních programů v cizím jazyce,
- nabídka double degree a joint degree programů,
- nabídka předmětů vyučovaných v cizím jazyce,
- zvyšování jazykových kompetencí studentů a zaměstnanců univerzity,
- získávání projektů s mezinárodním přesahem,
- prezentace univerzity na mezinárodních vzdělávacích a vědeckých veletrzích,
- zapojení pracovníků univerzity do mezinárodních výzkumných a uměleckých týmů,
- uzavírání a realizace smluv o spolupráci se zahraničními vysokými školami,
- posilování internacionálního prostředí na univerzitě,
- propagace univerzity v cizích jazycích (propagační materiály, web, videa),
- další aktivity posilující internacionalizaci na univerzitě.

Z uvedeného výčtu vyplývá, že internacionalizace v souladu s posláním UJEP zasahuje všechny hlavní aktivity univerzity – studium, vědeckou, výzkumnou a tvůrčí činnost, třetí roli univerzity. Naplňování tohoto poslání pak přispívá ke zvyšování kvality činností univerzity a k jejímu rozvoji.

Současná situace v oblasti internacionalizace na univerzitě není zcela optimální. Na tento fakt upozornily závěrečné zprávy hodnotících komisí a zpravodajů v rámci hodnocení žádosti o institucionální akreditaci UJEP pro sedm oblastí vzdělávání (duben až červen 2019). Dalším potvrzením tohoto faktu je analýza vývoje mobilit (výjezdů a příjezdů studentů a zaměstnanců) s klesající tendencí v posledních čtyřech až pěti letech.

Na základě těchto faktů a dalších analýz (šetření Eurostudent V a Eurostudent VI, Výroční zprávy o činnosti UJEP, interní šetření fakult, absolventské šetření, porady prorektora s proděkany, porady koordinátorů programu Erasmus+) byl vypracován tento koncepční materiál. Dále jsou uvedeny jednotlivé oblasti, přičemž je vždy uvedena stručná charakteristika dané oblasti a návrhy opatření, které mají přispět k posílení internacionalizace a optimalizaci stávající situace. Jako ve všech činnostech univerzity je zde třeba zdůraznit nutnou synergii univerzity a všech jejích fakult.

¹ Pro potřeby tohoto dokumentu se tvůrčí činností rozumí vědecká, výzkumná, umělecká a další tvůrčí činnost.

Od roku 2021 pak tento koncepční materiál respektuje a implementuje opatření dané dokumentem Strategie vysokého školství na období od roku 2021, který v roce 2020 vydalo MŠMT.²

Navržená opatření jsou plánována na období 2020–2023 s tím, že budou každoročně vyhodnocována a aktualizována. Zároveň s tím bude vyčleněna částka na stimulaci internacionalizace na UJEP.

² Dostupné na <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategicky-zamer-ministerstva-pro-oblast-vs-na-obdobi-od>.

I. VÝJEZDY STUDENTŮ NA STUDIJNÍ POBYTY A PRAKTICKÉ STÁŽE (OUTGOING)³

Od roku 2012 dochází v této oblasti k poklesu o více než třetinu. Tento pokles je však také způsoben objektivními faktory – tím hlavním je snížení celkového počtu studentů UJEP (dopad demografického vývoje v ČR), což logicky znamená i menší základnu pro výjezdy. Dalším faktorem je relativní nárůst studentů v kombinované formě studia, v roce 2018 studovalo 38,6 % studentů v kombinované formě studia, v roce 2014 29,1 % a v roce 2011 (nejvyšší počet výjezdů) studovalo v kombinované formě jen 26,1 % studentů UJEP. Navrhované kroky v této oblasti jsou následující.

1. Zavedení intenzivních kurzů cizího jazyka

Tyto kurzy jsou pro vyjíždějící studenty realizovány od letního semestru 2019/2020 – jde o kurzy angličtiny, němčiny a španělštiny.

Hrazeno: rozpočet mobilit

Zajištění: jazykové centrum PF

2. Zavedení přípravného kurzu zaměřeného na změnu prostředí (posílení resilience)

Tento kurz je pro vyjíždějící studenty realizován od letního semestru 2019/2020 – cílem kurzu je připravit studenty na pobyt v odlišném prostředí, na odloučení od rodiny a přátel a hladší průběh aklimatizace.

Hrazeno: rozpočet mobilit

Zajištění: katedra psychologie PF

3. Zavedení individuálního studijního plánu

Toto opatření je podmíněno změnou vnitřního předpisu umožňujícího individuální studijní plán (podobně např. UK v Praze). Přiznání ISP by bylo podmíněno absolvováním zahraničního pobytu. Tím by mělo dojít ke snížení obav vyjíždějícího studenta z toho, že se nebude moci účastnit výuky, a tím bude prodlužovat studium.

4. Uznávání en bloc praxí zaměřených na přípravu učitelů (FO)⁴

Toto opatření se týká studentů v bakalářském stupni učitelství na PF, FF a PřF. Absolvováním stáže na zahraniční základní nebo střední škole by došlo k uznání en bloc všech typů praxí, přípravných a reflektivních seminářů na bakalářském stupni studia.

Podmíněno je to ochotou dotčených fakult uznání umožnit.

5. Zavedení krátkodobých studijních pobytů a praktických stáží

Toto opatření je odvislé od naplnění slibu Evropské komise o zavedení krátkodobých stáží (v délce 2 – 3 týdnů). Tím by se umožnily výjezdy i studentů, kteří z různých důvodů nemohou vyjet na semestrální pobyt.

³ V souladu se strategií MŠMT je cílem, aby nejméně 20 % všech absolventů bakalářských a magisterských studijních programů v prezenční formě absolvovalo studijní pobyt nebo stáž v délce trvající alespoň 14 dní a 80 % absolventů doktorských studijních programů v prezenční formě absolvovalo zahraniční pobyt nebo stáž v délce alespoň 30 dní.

⁴ Jedná se o opatření, které musí vzejít a být naplňováno (zejména) z úrovně fakulty. Zkratka FO tedy dále v textu označuje fakultní opatření.

V rámci následujícího programového období (ECHE⁵ 2021-2027) je již v souvislosti s tzv. blended learningem⁶ počítáno s krátkodobými výjezdy.

6. Zavedení povinného předmětu „internacionalizace“ (FO)

Toto opatření úzce souvisí s bodem 5. V případě zavedení krátkodobých stáží by bylo vhodné u nově akreditovaných (NAU) nebo schvalovaných (RpVH) magisterských studijních programů zavést předmět internacionalizace, který by spočíval nejlépe v povinném výjezdu studenta na zahraniční vysokou školu, ale obsah předmětu lze modifikovat a stanovit jiné podmínky absolvováním, vždy však s mezinárodním přesahem (absolvování kurzu v cizím jazyce, studium zahraniční literatury, účast na cizojazyčné konferenci apod.). Tato praxe je realizována např. MU v Brně. U stávajících studijních programů by měl být takový předmět nabízen v rámci bloku povinně volitelných předmětů.

Je vyžadována součinnost s fakultami, prorektorkou pro studium a Radou pro vnitřní hodnocení UJEP.

7. Různé možnosti bonifikace výjezdů (FO)

Zejména finanční bonifikace je v současné době již realizována na některých fakultách (PF, PřF, FSE, FF). Student získává další stipendium ze stipendijního fondu fakult, a to buď před samotným výjezdem, nebo po jeho úspěšném absolvování. Byť se nedostatek financí neukazuje jako dlouhodobá bariéra výjezdů, jedná se o vhodnou pobídku. Dalšími možnostmi jsou:

- Bonifikace výjezdů - např. formou slosování a výhry o zajímavé ceny.
- Partnerský program - pokud student vyjede do zahraničí a „přemluví“ k tomu svého přítele/přítelkyni, bude finančně bonifikován (uhrazení cesty).
- Finanční podpora ve formě stipendia v ekonomicky náročnějších destinacích.

8. Posílení jazykových kompetencí studentů uvažujících o výjezdu

Zde se jedná o tzv. peer program, kdy by se u studentů, kteří by chtěli vyjet, ale mají obavu z nedostatečné znalosti cizího jazyka, formou vrstevnického učení (studenti studijních programů zaměřených na cizí jazyk) zlepšovala jazyková úroveň a snižovala komunikační ostýchavost.

Další možností je pořádání soutěží v prezentaci odborných prací studentů v cizím jazyce (realizováno již na FSE). Jednalo by se o soutěž na úrovni fakult, přičemž by nejlepší dva studenti z každé fakulty soutěžili v celouniverzitní soutěži a nejlepší prezentaci odborné práce v cizím jazyce. Nejlepší studenti by byli finančně oceněni.

Toto opatření je závislé na uvolnění finančních prostředků ze stipendijních fondů fakult a rektorátu.

9. Consulting a support pro studenty, kteří uvažují o výjezdu

V maximální možné míře usnadnit studentům agendu spojenou s výjezdem, připravit „výjezdy na klíč“. Modelový příklad: student politologie bude chtít jet na stáž do Německa – odpovědný pracovník fakulty ve spolupráci s pracovníky OVV mu připraví nabídku možností, zajistí mu smlouvy, přijetí, ubytování, dopravu a další.

Zabezpečení: fakultní koordinátoři a oddělení vnějších vztahů

⁵ European Charter for Higher Education

⁶ Kombinace prezenční a distanční výuky.

10. Zavedení „tutorů výjezdů“ (FO)

Jednalo by se o studenty, kteří již absolvovali zahraniční výjezd v dané oblasti, a systematicky by před výjezdem pracovali a zasvěcovali studenty, kteří se do dané destinace chystají. Jejich práce by byla oceněna stipendiem, což opět závisí na ochotě jednotlivých fakult.

11. Cotutelle de thèse

Toto opatření se týká studentů doktorských studijních programů. Jedná se o společné vedení dizertační práce naším a zahraničním odborníkem. Znamená to přijetí do našeho i zahraničního doktorského studia a část jeho realizace na zahraničním pracovišti. Toto však může být zásadní problém, proto by další možnou variantou byla možnost zahraničních školitelů či konzultantů dizertačních prací a jejich psaní v cizím jazyce.

12. Mobility windows (FO)

Ve studijních plánech bakalářských a magisterských studijních programů bude v rámci jednoho semestru počítáno s realizací praxí nebo zahraniční mobility (mobilita jako integrální součást studijních plánů). Jako jeden z důvodů odmítání výjezdů se uvádí to, že díky výjezdu do zahraničí nelze stihnout plnění povinných předmětů daných studijním plánem. Toto opatření by mělo vliv tohoto faktoru snížit.

13. Zavedení přípravného kurzu zaměřeného na realie zemí, do nichž se nejčastěji realizují výjezdy

Tento kurz by měl sloužit k poznání realit země, v níž se student chystá realizovat svůj zahraniční výjezd. Cílem je zlepšit přípravu na mobilitu do dané země. Pilotně by byl tento kurz realizován od roku 2021.

Hrazeno: institucionální program

Zajištění: katedra geografie PřF

14. Virtuální a kombinované (blended) mobility

Nový program Erasmus+ 2021–2027 by měl umožnit mezinárodní mobility co nejširší skupině studentů a pracovníků vysokých škol. Studentům všech typů a stupňů studia má přinést kromě současných dlouhodobých mobilit za účelem studia nebo stáže také různé formy krátkodobých mobilit. Studenti budou mít možnost zúčastnit se tzv. kombinované mobility, která se skládá z kratšího pobytu v zahraničí (cca 2 týdny) a digitálního prvku (online vzdělávání a spolupráce se zahraničními studenty a pedagogy před fyzickou mobilitou a po ní). Cílem digitalizace bude nejen zjednodušení současné administrativy spojené s organizací mobilit, ale hlavně vytvoření nových možností pro studenty a pracovníky, kteří se nemohou nebo nechtějí účastnit mobility fyzické, a to i s ohledem na jejich specifické potřeby.

Účast na těchto mobilitách by měla být povinná pro všechny studenty magisterských studijních programů (předmět internacionalizace – více opatření VI) a doporučená (volitelná) pro studenty bakalářských studijních programů. Studenti doktorských studijních programů absolvují povinně studijní pobyt nebo stáž v délce nejméně 30 dnů.

15. Další, již realizovaná, opatření

Dále je uveden přehled dalších opatření, která již byla navržena v předchozích letech a byla více či méně realizována. Je vhodné v nich pokračovat i nadále:

Opatření, která lze realizovat na univerzitní úrovni v krátkodobějším horizontu

- Erasmus+ Day Festival – realizován spolu s FSEfestem, či s Majálesem,

- zatraktivnění informací na webu UJEP – od roku 2016 s novými webovými stránkami,
- motivační video – zveřejněno na FB Erasmus na UJEP v 02/2018,
- snížení byrokratické náročnosti on-line podáváním přihlášek na výjezdy, ze kterých se budou automaticky generovat další formuláře (např. studijní smlouvy, čestná prohlášení, souhlasy děkana apod.) – spuštěno zkušebně při výběrových řízeních na LS 2017/18, povinně pak od výběrových řízení na ZS 2018/19. v současné době rozvojový projekt MŠMT na novou elektronickou aplikaci, od roku 2021 bude pokračovat další digitalizace mobilit (Erasmus Without Paper, European Student Card, Jednotná digitální brána),
- podpora mobilit studentů se specifickými vzdělávacími potřebami a ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí prostřednictvím navýšení stipendií (využití prostředků institucionálního programu),
- větší propagace mobilit na sociálních sítích – umísťovat zde aktuální fotky z pobytů i z dění na UJEP apod. – intenzivnější využívání od konce roku 2017, další zintenzivnění proběhlo v polovině roku 2018.

Opatření, která lze realizovat na univerzitní úrovni v dlouhodobějším horizontu

- Galerie zážitků studentů, kteří již zahraniční studijní pobyt či praktickou stáž v zahraniční realizovali doplněná o fotografie či videa umístěná na webu UJEP – částečně přes FB Erasmus na UJEP a dále pak prostřednictvím některých fakult (např. PF – Medailonky studentů),
- cestopisné přednášky studentů – dostatečně propagované se zajímavým obsahem, např. Jak jsem se topil v bažině v Polsku, Jak jsem potkal medvěda na Slovensku, Jak jsem přešel poušť v Turecku apod. – prostřednictvím ESN blok cestopisných přednášek v roce 2017,
- webový průvodce světa ústeckého Erasmu – praktické informace o tom, jak život na příslušné partnerské instituci vypadá a jak (snadno) se lze zorientovat ve městě, na škole atd.,
- prezentace studentů cizinců, kteří na UJEP realizují svou mobilitu, zaměřenou svoji zemi (tradice, specifika, systém vzdělání, příprava tradičních pokrmů) pro studenty UJEP, čímž by mohlo dojít k možnému zaujetí danou destinací a zvýšením zájmu o mobility,
- interaktivní mapa všech destinací se zásadními informacemi/kontakty na studenty, kteří tam absolvovali pobyt – interaktivní mapa se základními informacemi o partnerských školách a smlouvách v provozu prostřednictvím Google maps od roku 2016, od roku 2017 pak součástí aplikace k výběrovým řízením,
- další propagační a motivační materiály (videa) – v přípravě koncepce, budou vytvořena z OP VVV U21.

Opatření, která lze realizovat na fakultní úrovni (na některých z fakult jsou vybraná opatření již realizována)

- Dodatečná podpora vyjíždějících studentů formou stipendia ze stipendijního fondu fakulty (již realizováno na FSE, FZS, PŘF a PF v případě praktických stáží),
- co nejvstřícnější uznávání zahraničního studia – apely na vyučující a garanty, aby pokud možno uznávali v zahraničí absolvované kurzy jako kurzy povinné, což eliminuje případné prodlužování doby studia z důvodu nesplnění studijních povinností; pokud nelze uznat předměty absolvované v zahraničí, mělo by být studentům po návratu umožněno hladké absolvování neuznaných předmětů a rozhodně by neměli být trestáni za absenci; i přesto,

že na některých fakultách uznávání studia funguje velmi dobře, mezi studenty přetrvává povědomí o tom, že se jim studium neuzná,

- větší angažovanost pedagogů, propagace ve výuce – každý vyučující, co vyjíždí na výukový pobyt/školení, např. vybere nějakou zajímavost ze zahraniční školy, kterou navštívil, a cíleně to zahrne do výuky svých předmětů,
- úzká spolupráce s akademickými koordinátory na katedře – prezentace fakultních koordinátorů o programu Erasmus+ v hodinách i za účasti studentů, kteří již výjezd do zahraničí absolvovali,
- co nejbohatší nabídka partnerských škol – při uzavírání smluv zvažovat kompatibilitu studijních programů i atraktivitu země/místa, cíleně a aktivně vyhledávat kvalitní a zajímavé školy, mít o partnerských školách co nejlepší informace,
- databáze institucí ochotných přijímat studenty na praktické stáže,
- informační schůzky před výběrovými řízeními a další náborové a propagační akce,
- propagace Erasmu na dalších akcích pořádaných fakultami – např. Den otevřených dveří apod.,
- regály s propagačními materiály z partnerských destinací ve studovnách a základní poradenský servis poskytovaný obsluhou studoven,
- propagace Erasmu v univerzitním a fakultních časopisech,
- zachycení zájemců o výjezd už v 1. ročníku – zvat je na akce ESN a další akce prezentující zážitky z výjezdů apod.

II. PŘÍJEZDY STUDENTŮ NA STUDIJNÍ POBYTY A PRAKTICKÉ STÁŽE (INCOMING)

V porovnání s výjezdy studentů UJEP do zahraničí je situace v příjezdu zahraničních studentů na UJEP stabilnější, ovšem i zde je zaznamenán pokles. Od navýšení v roce 2013, oscilovala hodnota kolem 150 příjezdů studentů za akademický rok (v součtu studijní pobyty a praktické stáže), v zimním semestru 2018/19 to bylo však jen 90 studentů a na zimní semestr akademického roku 2019/20 je přijato již jen 70 studentů.⁷ Tento stav lze hodnotit jako dobrý, ale je třeba neustále pracovat na udržení tohoto počtu, či lépe jeho navýšení. Možné kroky v této oblasti jsou následující.

1. Cílená náborová kampaň

Zde se jedná o propagaci UJEP v zahraničí. Tato propagace by měla nastat při každém výjezdu zaměstnanců či studentů UJEP do zahraničí, a to zejména ve formě propagačních materiálů. Systematicky by se pak mělo jednat o prezentaci UJEP na zahraničních veletrzích a výstavách a dále prezentace v tiskovinách sloužících k nabídce studia pro zahraniční studenty. Každoročně by se mělo jednat o:

- aktivní prezentaci UJEP na jedné výstavě (veletrhu) v západní Evropě (nejlépe Německo),
- aktivní prezentaci UJEP na jedné výstavě (veletrhu) ve východní Evropě (Rusko, postsovětské země, Balkán),
- aktivní prezentaci UJEP na jedné výstavě (veletrhu) na Slovensku,
- online a distanční propagační aktivity se zaměřením na Asii a další prioritní lokality⁸,
- další prezentace UJEP dle požadavků vedení univerzity a fakult.

Financování prezentace bude primárně z rozpočtu oddělení vnějších vztahů (ukazatel D, od roku institucionální program) a projektu OP VVV U21. Předpokladem je též vytvoření dostatečného prezentačního materiálu UJEP v cizím jazyce.⁹

V rámci těchto aktivit budou propagovány nejen studijní pobyty a praktické stáže v rámci programů studentských mobilit (Erasmus+), ale také studijní programy UJEP realizované v cizím jazyce. Zde je nutná kooperace oddělení vnějších vztahů se studijním oddělením rektorátu. Od roku 2020 je k propagaci v zahraničí využívána informační brožura v anglickém jazyce.

V rámci zahraniční propagace využívat nabídky jednotné prezentace v rámci iniciativy Study in the Czech Republic, včetně prezentace a pravidelné aktualizace nabízených studijních programů.

2. Zvýšení podílu e-learningových kurzů v cizích jazycích (FO)

V současné době je podpora tvorby e-learningových opor zajištěna z prostředků institucionálního plánu či ukazatele D v rámci rozpočtu univerzity (bude tak realizováno i nadále). Další podpora by měla být zacílena tak, aby opory tvořily logicky ucelené clustery – např. sety k analýze polutantů v životním prostředí, sety k etopedii, sety k didaktice přírodovědných předmětů. Nabídka předmětů v cizím jazyce je roztržštěná a jsou to izolované

⁷ Počty v roce 2020 jsou ovlivněny pandemií nemoci Covid-19.

⁸ Zde se bude vycházet z výsledku dotazníkového šetření mezi zaměstnanci UJEP, kde se zjišťoval zájem o spolupráci s jednotlivými zeměmi a oblastmi (realizováno v rámci KA03 projektu U21-KVAK).

⁹ Aktuálně tvořeno v rámci KA06 U21 – anglická brožura o UJEP byla vytvořena, v přípravě jsou cizojazyčné video a prezentace o UJEP.

předměty, které právě netvoří logické celky. Pokud by tu takové logické celky byly, bylo by např. možné pak vydávat i osvědčení o jejich absolvování.

3. Realizace intenzivních kurzů českého jazyka

Kurzy českého jazyka budou i nadále nabízeny na míru studentům příjíždějícím na UJEP v rámci studentských mobilit. Jedná se o krátkodobé intenzivní kurzy (porozumění základním frázím), tak i kurzy zaměřené na zvládnutí základů českého jazyka. Absolvování kurzů bude ohodnoceno kreditními body, aby se zvýšila motivace zahraničních studentů kurzy absolvovat. Realizovány jsou dlouhodobě i kurzy českého jazyka pro cizince (Ústí nad Labem, pobočka Centra celoživotního vzdělávání v Praze) s tím, že po absolvování zkoušky se mohou uchazeči hlásit do studijních programů vysokých škol v českém jazyce. Těm studentům, kteří na UJEP vykonají zkoušku z českého jazyka na úrovni potřebné do přijetí do studijních programů v českém jazyce, může být nabídnuta „bonifikace“ v rámci přijímacího řízení (např. prominutí poplatku za přijímací řízení, či další podpora formou stipendií).

Kurzy hrazeny: rozpočet mobilit, samoplátci

Zajištění: Katedra bohemistiky PF, doc. Jaromíra Šindelářová, CCV PF

4. Usnadnění vízové povinnosti

V rámci současné legislativy se jedná zejména o využívání Režimu Student ze strany UJEP, který garantuje MŠMT spolu s MZV. V rámci režimu byly vybrány země s vízovou povinností vůči ČR, z nichž se rekrutují zájemci o studium na UJEP (mobility, studijní programy). Pokud to bude účelné, dále ze strany UJEP rozšiřovat okruh zemí v tomto režimu.

5. Vyšší míra začlenění zahraničních studentů

Jako jedna z příčin nízké internacionalizace na českých vysokých školách je uváděna nízká míra integrace zahraničních studentů do života vysoké školy. K vyšší míře integrace by měla přispět následující opatření:

- využití „buddies“ průvodců pro zahraniční studenty,
- spolupráce s ESN Ustí a Studentskou studií UJEP,
- zřízení tzv. welcome center, jehož pracovníci poskytnou účinnou pomoc zahraničním studentům a akademickým pracovníkům po jejich příjezdu, pomoc může spočívat např. ve vhodné strukturaci studia, nalezení ubytování, sociální integraci, zařizování dalších praktických záležitostí,¹⁰
- pořádání akcí pro zahraniční studenty – vzájemné propojení zahraničních a domácích studentů,
- pořádání letních škol i pro zahraniční studenty a za účasti zahraničních odborníků,
- zpětná evaluace studia a pobytu na UJEP ze strany zahraničních studentů – identifikace problémů a návrhy možných řešení,
- přijímání zahraničních studentů reprezentací města Ústí nad Labem,
- účast zahraničních studentů na akcích fakult a univerzity, jejich aktivní zapojení do přípravy a realizace těchto akcí,
- využívat některé zahraniční studenty jako ambasadory s tím, že budou zvyšovat povědomí o studiu na UJEP na svých domovských vysokých školách, což může vést k příjezdu dalších studentů ze zahraničí.

¹⁰ Toto opatření je podmíněno personálním posílením.

6. Nabídka nových typů mobility pro příjezdějící studenty

V návaznosti na program Erasmus+ 2021–2027 zavést a podporovat nové typy mobility, jako jsou virtuální, kombinované mobility, krátkodobé intenzivní mobility s cílem navýšit počet zahraničních studentů a akademických pracovníků příjezdějících na UJEP.

7. Nabídka institucionálních stipendijních programů

V případě výrazného zájmu o studenty z některých geografických lokalit či pro některé studijní programy lze na UJEP vytvořit speciální stipendijní programy na podporu studia těchto studentů.

III. VÝJEZDY A PŘÍJEZDY ZAMĚSTNANCŮ NA VÝUKOVÉ POBYTY A ŠKOLENÍ

Situace v této oblasti je dlouhodobě stabilní – v rámci jednotlivého akademického roku vyjíždí na výukové pobyty a školení 110–130 zaměstnanců UJEP, příjezdy zahraničních odborníků na UJEP oscilují mezi 50 až 80 za akademický rok. V rámci situace a postavení UJEP se jedná o situaci dobrou, i zde lze realizovat opatření ke zlepšení této situace.

1. **Uzavírání smluv se zahraničními univerzitami** – více uvedeno v části V.
2. **Prezentace UJEP na zahraničních výstavách a veletrzích** věnovaných propagaci vzdělávací a tvůrčí činnosti.
3. **Začlenění povinnosti výjezdu na výukový pobyt nebo školení pro každého akademického pracovníka** do jeho kariérního plánu, a to alespoň jednou za pět let. Povinnost účasti na mobilním programu je pro akademického pracovníka od roku 2020 kodifikována směrnicí rektora Kariérní řád UJEP.
4. **Finanční ohodnocení** těch zaměstnanců, kteří v daném roce realizují zahraniční mobilitu – v rámci mimořádné odměny na konci kalendářního roku (v kompetenci vedoucích pracovníků, FO).
5. **Financování všech relevantních výjezdů** z prostředků mobilit (ukazatel D, prostředky Evropské komise, institucionální plán).
6. **Využití osobních kontaktů** pro zajištění příjezdu zahraničních odborníků.

Zcela zásadní a esenciální podmínkou uskutečňování opatření uvedených **v bodu I až III je podpora podávání a realizace projektů v rámci programů zahraniční spolupráce.** Jedná se zejména programy:

- Erasmus+ (vzdělávací mobility jednotlivců, spolupráce na inovacích a výměny osvědčených postupů, mezinárodní kreditová mobilita, Jean Monnet a další),
- stipendijní pobyty vypisované MŠMT na základě mezinárodních smluv formou kvót a výběrových řízení,
- CEEPUS,
- Aktion ČR – Rakousko,
- programy Fulbrightovy komise
- a interní grantová podpora „Další podpora mezinárodní spolupráce UJEP“ (finanční podpora z ukazatele D rozpočtu veřejných vysokých škol a z Institucionálního plánu UJEP – zde se je nutné výši kapitoly Mobilita zachovat, v roce 2019 500 tis. Kč, či případně navýšit).

IV. JOINT A DOUBLE DEGREE PROGRAMY, STUDIJNÍ PROGRAMY V CIZÍM JAZYCE

Jedním z prvků navýšení internacionalizace prostředí UJEP je získávání zahraničních studentů (mimo mobility programy). To se může realizovat ve třech základních oblastech: studijní programy v cizím jazyce, joint degree a double (multiple) degree.¹¹

Tato oblast spadá primárně pod referát prorektorky/proděkanů pro studium, bez jejich iniciativy a koordinace není možno toto opatření realizovat.

1. Studijní programy v cizím jazyce (FO)

V současné době mají studijní programy v cizím jazyce na UJEP 4 součásti – FUD, PřF, PF (anglický jazyk) a FF (německý jazyk). Jedná se 4 bakalářské, 8 navazujících magisterských a 8 doktorských studijních programů (oborů). Počty zapsaných studentů do těchto studijních programů jsou minimální, v řádu jednotek.

Navrhovaná opatření:

- prezentace a propagace těchto studijních programů v zahraničí (výstavy, veletrhy);
- aktivní náborová kampaň ze strany jednotlivých fakult;
- nabídka dalších studijních programů v cizím jazyce, které by byly atraktivní pro zahraniční uchazeče (akreditace NAÚ, nebo schválení RpVH);
- optimální poplatek za studium v cizím jazyce;
- kompletní informace v cizím jazyce – web UJEP a součástí¹²;
- usnadnění vízové povinnosti (Režim Student – viz výše);
- umožnit uchazečům ze zahraničí „distanční“ formu přijímací zkoušky v rámci přijímacího řízení (videokonzultace, Skype, motivační portfolia, doporučující dopisy);
- jazykové kompetence relevantních zaměstnanců – garanti, vyučující, referentky studijního oddělení atd.,
- každý student v cizojazyčném studijním programu má svého českého „buddyho“, který mu pomáhá se základními organizačními záležitostmi týkajícími se studia.

2. Joint degree (FO)

Na UJEP není v současné době akreditován žádný joint degree studijní program. Základem realizace tohoto typu studijních programů je akreditace studijního programu NAÚ v ČR a příslušným akreditačním orgánem v partnerské zemi.

Akreditace joint degree studijního programu není v současné době plánována, byla by ale žádoucí. Pobídkou může být vyčlenění bonifikační částky pro fakultu, která akreditaci joint degree získá, v rámci každoroční konstrukce rozpočtu UJEP a fakult. Garant akreditovaného joint degree studijního programu by pak získal mimořádnou odměnu rektora.

3. Double (multiple) degree (FO)

Tento typ společného studijního programu je koncipován jako souběžný a nevyžaduje „speciální“ akreditaci jako v případě joint degree studijních programů.

¹¹ Proto v roce 2020 UJEP aktivně řeší centralizovaný rozvojový projekt věnovaný double/joint degree programům.

¹² Základní dokumenty řešeny v rámci KA06 projektu U21.

Double degree vychází z toho, že studium ve studijním programu může v souladu s § 47a zákona probíhat též ve spolupráci se zahraniční vysokou školou, která realizuje obsahově související program.¹³

Na UJEP jsou v současné době navrženy k realizaci pouze dva double degree studijní programy, a to studijní program Německá filologie v česko-německém kontextu/Interkulturní germanistika realizovaný společně filozofickou fakultou a Universität Bayreuth, a studijní program Řízení v sociální práci realizovaný fakultou sociálně ekonomickou ve spolupráci s Univerzitou Mateja Bela v Banské Bystrici. Zájem o akreditaci mají i další součásti – např. FŽP či PF. Cílem by mělo být uskutečňování alespoň 5 double degree studijních programů na UJEP do roku 2023, s čímž souvisí následující opatření:

- finanční podpora přípravy double degree studijního programu a uzavření dohody o společném uspořádání – podpora z projektů, či prostředků rektora na stimulaci,
- zvýhodnění fakulty s double degree studijním programem v rámci konstrukce rozpočtu UJEP a součástí,
- udělení mimořádné odměny děkanovi fakulty, kde je double degree studijní program uskutečňován, a garantovi tohoto studijního programu, udělení odměny je v kompetenci rektora.

4. Spolupráce se zahraničními agenturami

Pracovníci UJEP jsou velmi často kontaktováni zástupci zahraničních agentur, které se zaměřují na zprostředkování studia studentům jejich zemí v České republice. Zájem o spolupráci je zejména z východních zemí (Rusko, Čína, ale též např. Nepál). Intenzivnější komunikace s těmito agenturami s následným uzavřením memoranda o spolupráci (bez dalších nákladů pro UJEP, řeší student s agenturou) by mohlo dojít k navýšení zahraničních studentů (zapsaných ve studijních programech akreditovaných v cizím jazyce). Dále je možné zprostředkovat i mobilitu a spolupráci akademických pracovníků.

Rizikem je oslovování ze strany agentu „naslepo“ a ne vždy jejich seriózní chování. V současné době je spolupráce s těmito agenturami pilotně ověřována.

¹³ Více ve vnitřním předpisu Pravidla vzniku, schvalování a změn studijních programů Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

V. MEZINÁRODNÍ SMLOUVY

V současné době má UJEP uzavřeno 42 smluv se zahraničními vysokoškolskými institucemi.¹⁴ Uzavírání smluv se děje z velké většiny na základě podnětu jednotlivých fakult, či dalších zaměstnanců (rektorát). Uzavřené smlouvy pokrývají zejména oblast východní Evropy a zemí bývalého Sovětského svazu s několika specifickými destinacemi (Izrael, USA, Kolumbie). Každoročně je oddělením pro vnější vztahy prováděno vyhodnocování smluv o zahraniční spolupráci. Z toho vyplývá, že cílem je zvyšovat kvalitu spolupráce v rámci stávajících nebo nově uzavřených smluv, ale nenavýšovat neefektivně jejich počet. K tomu slouží následující opatření:

1. **Vypovídání smluv o spolupráci**, pokud u dané smlouvy není za poslední 3 roky žádné plnění.
2. **Uzavírání nových smluv na základě dlouhodobější spolupráce**, nikoli jednorázové akce.
3. Každoročně **provádět vyhodnocení plnění smluv** o zahraniční spolupráci.
4. **Uzavírat smlouvy z úrovně rektora**, aby mohlo být plnění smlouvy nabídnuto více fakultám univerzity.
5. **Rozšířit oblasti**, kde by bylo možno uzavřít smlouvy se zahraničními partnery – západní Evropa, USA, Čína.¹⁵

¹⁴ Agreement of Academic Co-operation, Memorandum of Understanding

¹⁵ Zde se bude vycházet z výsledku dotazníkového šetření mezi zaměstnanci UJEP, kde se zjišťoval zájem o spolupráci s jednotlivými zeměmi a oblastmi (realizováno v rámci KA03 projektu U21-KVAK).

VI. INTERNATIONALISATION AT HOME

Specifickou, avšak v současné době respektovanou strategií internacionalizace, je tzv. internationalisation at home (IaH). Jde o přetváření domácího prostředí univerzity, aby bylo možné vůbec realizovat mobilitní programy, tj. aby se cizinci v našem univerzitním prostředí uměli zorientovat, domluvili se apod. Jde také zavádění prvků internacionalizace do vlastních studijních programů. Pravdou je, že některé studijní programy jsou k těmto prvkům pružnější (společenskovědní, historické, umělecké), jiná pak méně (technické a přírodovědné). Vzhledem k systému svobodného bádání na univerzitách a jeho předávání v rámci vzdělávací činnosti, je zakomponování těchto prvků vždy věcí daného akademického pracovníka. I zde se může ochota k začleňování těchto prvků mezi pracovníky značně lišit.

Cílem by tedy mělo být posilování soft skills, tedy komunikačních dovedností, zvědavosti, tolerance, empatie či umění řešit problémy, prostřednictvím prvků IaH v domácím prostředí.

I v této oblasti lze na UJEP zavést určitá opatření:

- vstup UJEP do European University Association v roce 2019, zde je internacionalizace častým tématem setkání,
- spolupráce oddělení vnějších vztahů s Centrem pro sociální inovace a inkluzi ve vzdělávání PF (případně nově vzniklým centrem rozvoje pedagogických kompetencí) – zde fungují odborníci, kteří mohou prvky internacionalizace zavádět v domácím prostředí univerzity, mohou navrhnout vhodné studijní programy a předměty, v nichž by bylo možné prvky IaH uplatnit, mohou zavádět kurzy rozvoje interkulturních kompetencí s ohledem na porozumění kultuře zemí partnerských zemí (FO),
- všechny předměty profilujícího základu, a především pak základní teoretické studijní předměty profilujícího základu budou mít povinně v základní studijní literatuře alespoň 2 tituly v cizím jazyce relevantní danému oboru (FO),
- každý student studující ve studijním programu akreditovaném v českém jazyce všech typů (Bc., Mgr. i Ph.D.) bude mít povinnost absolvovat alespoň jeden předmět v cizím jazyce (nezapočítává se předmět cizí jazyk) – v kompetenci RpVH (FO),
- možnost psát kvalifikační práci v cizím jazyce,
- propojování výuky v českých a cizojazyčných studijních programech, propojování studijních skupin, společné projekty, využití potenciálu zahraničních studentů, sociální integrace domácích a zahraničních studentů i mimo výuku samotnou (FO),
- realizace kurzů anglického jazyka pro zaměstnance UJEP – a to zejména pro technicko-hospodářské pracovníky (studijní oddělení, správa kolejí a menz, sekretárky),¹⁶
- podpora internacionalizace na úrovni instituce – rozšíření použití cizího jazyka i na administrativní procedury a dokumenty,
- zřízení a realizace kanceláře mezinárodní spolupráce – slouží jako podpora pracovníků realizujících mezinárodní přesah v tvůrčí činnosti,
- sběr a vyhodnocování dat (kvantitativních i kvalitativních) o bariérách pro posilování internacionalizace vzdělávání, možných příkladech dobré praxe a dopadech a účinnosti zavedených opatření, včetně šíření zjištěných výsledků v rámci vysoké školy i mezi dalšími partnery¹⁷.

¹⁶ Nabízeno v rámci projektu U21.

¹⁷ Interní šetření budou realizována v koordinaci se šetřeními MŠMT a dle potřeb vedení UJEP a fakult.